

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-10-19

Magelungens strandpromenad

Svar på remiss från trafiknämnden

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till program för Magelungens strandpromenad.
2. Omedelbar justering.

Jonas Wilhelmsson
tillförordnad stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Trafiknämnden har tagit fram ett förslag till program för att utveckla Magelungens strandpromenad från Fagersjö till Farsta strand. Utgångspunkten är stadens Gångplan där en av åtgärderna innebär förbättringar på och användbarhet för stadens rekreativstråk. Magelungens strandpromenad har valts ut som pilotprojekt.

Förvaltningen är sammantaget mycket positiv till föreslagna förbättringar och idéer för strandpromenaden. Förvaltningen har även kompletterat med förslag till exempelvis placering av bryggor. Samtidigt är det viktigt att tänka på att det inte får bli för många nya anläggningar som kan inverka negativt på naturupplevelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Bakgrund

Gångplan för Stockholm beslutades av trafiknämnden den 24 september 2015 och av kommunfullmäktige den 16 maj 2016. En av åtgärderna i Gångplanens handlingsplan avser förbättringar på och användbarhet för stadens rekreationsstråk.

Magelungens strandpromenad, från Fagersjö till Farsta strand, är ett pilotprojekt i arbetet med att förbättra stadens rekreationsstråk och ingår även i kommunfullmäktiges satsning Ett grönare Stockholm som är riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden.

Arbetet med programhandlingen och föreslagna åtgärder har gjorts efter ett flertal inventeringar med grundkarta som underlag. En noggrannare inmätning av mark och träd och för platser där åtgärder planeras kommer att göras i nästa steg av projektet och ekologer kommer att tas med i projektgruppen.

I projektet har en medborgardialog pågått parallellt med framtagandet av programhandlingen. Ett välbesökt samråd om programhandlingen genomfördes den 4 september 2017 i konferenscentret på Storforsplan i Farsta centrum.

En delinvigning av rekreationsstråket förväntas kunna ske sommaren 2018.

Trafiknämnden har remitterat förslaget till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 20 oktober.

Remissen i sammanfattning

Stråket är tänkt att vara ett utflyktsmål och det har varit viktigt att utveckla användbarheten för att göra stråket tillgängligt för en så bred grupp som möjligt. Användbarheten ska kombineras med nya upplevelsevärden.

Definition för rekreationsstråk:

- Huvudsaklig användning ska vara rekreation.
- Stråket ska vara upplevelserikt.
- Stråket ska vara möjligt att använda för alla.
- Stråket ska vara bilfritt.

- Stråket ska vara sammanhängande.
- Stråket ska ha en behaglig ljudmiljö.

Ett övergripande förslag för röjning av sly och vass har tagits fram. Åtgärderna ska stämmas av med ekologer och säkerställas i en skötselplan för Farsta stadsdelsförvaltning. Drift- och hållbarhetsaspekter är viktiga i den fortsatta planeringen.

Begreppet användbarhet innebär i programmet att åtgärda sträckor på strandpromenaden som har en brantare lutning än fem procent. Befintliga gångvägssträckan tas inte bort vilket innebär att det på vissa ställen finns en alternativ gångväg. För att behålla sträckans naturliga karaktär föreslås stenmjöl som markmaterial på nya och befintliga vägar.

Orienterbarhet innebär möjlighet att enkelt hitta till rekreationsstråket från kollektivtrafik och anslutande vägar. Det gäller också möjligheten att hitta längs strandpromenaden. Genom strategiskt placerade entréplatser med informationsskyltar och vägvisningsskyltar kan orienterbarheten förbättras.

Det har inte föreslagits någon ny belysning på sträckor utefter vattnet då det finns ett policybeslut i staden att promenader utefter vatten inte ska belysas.

Fokuspunkter

Längs strandpromenaden finns tre typer av informationsplatser: Huvudentréer, mindre entréer och platser med vägvisningsskylt. Entréplatserna bör även ha sittplatser, planteringar, cykelparkering och eventuellt belysning.

Det finns tre huvudentréer: Fagersjöskolan, Farstastrandsbadet och en entré vid Farsta strand. Mindre entréplatser förläggs vid viktiga anslutningspunkter: Militärbron (Farstanäsbron), Farsta gård, Marieborgs båtklubb, Högerudsbacken och Edö.

Vid huvudentréer visas stråket i sin helhet på en skylt med översiktskarta. Vid mindre entréer finns skyltar som anger avstånd mellan entréplatser.

Entré Fagersjö

Platsen vid Fagersjöskolan är en målpunkt med en parklek under upprustning. Nedanför Fagersjöskolan breder en öppen gräsyta ut

sig där en entréplatsskylt placeras vid gångvägen. Vattnet röjs på vass för att stärka vattenkontakten. Insatsen görs i samråd med ekolog eller biolog för att säkerställa att åtgärderna inte stör djurlivet. Längs med en bergknalle placeras insektshotell, fågelholkar och fladdermusholkar varsamt ut i naturen. Åtgärden föreslås göras i samarbete med förskolan.

Grodängen

Grodängen ligger söder om Fagersjös hundrastgård. Gräsplanen är fuktig, en plats där grodor trivs. För att människor lättare ska kunna använda den sankta platsen, samtidigt som smådjur kan röra sig, föreslås att stråket leds närmare vattnet på upphöjda spänger av gallerdurk av metall. Bryggor som går över vatten måste anpassas efter det växlande vattenståndet. Sly- och vassröjning görs i begränsad omfattning då utblickar istället skapas genom höjdskillnader.

Blockskogen

Området som benämns som Blockskogen ligger söder om Fågelviksbacken. Det utgörs av uppvuxen skog med mycket tall och stenblock och det finns flera fornlämningar.

Stråket går längs befintlig stig som beläggs med stenmjöl. Sittplatser kommer att finnas längs stråket.

Bebyggelse planeras längs Magelungens strand vilket stödjer utvecklingen av området. Genom att möjliggöra för naturlek, en form av skogsparkour, kan platsen aktiveras. En träkonstruktion som bildar en sammanhängande slinga rör sig i höjdlid med klätternät, lianer, rutschbana med mera. Den nya naturleken ljussätts varsamt för att kunna användas större delar av dygnet.

Klippvandringen

Området är brant och är beläget väster om fastigheten Ytterö. För att undvika kraftiga höjdskillnader och hålla en maxlutning på fem procent placeras en ny gångväg nedanför den befintliga, närmare vattnet. Nya sittplatser med tillgänglighet för rullstolar ordnas. En träbrygga med sittplatser placeras vid berghällen intill vattnet. Bryggan kan användas av en bred målgrupp och utformas så att den är framkomlig för rullstol, rollator och barnvagnar.

Militärbron (Farstanäsbron)

Rekreationsstråket har en brant lutning i den sydöstra delen ovanför Militärbron. För att öka rekreationsstråkets användbarhet föreslås en alternativ sträckning in på platsen öster om Farstanäsvägen för att på så sätt undvika den befintliga backen. Utformningen samordnas med kommande bostadsområde.

Fiskebryggan

Stråket passerar söder om Farsta idrottsplats och Farsta ishall, där det finns allmänna toaletter. Stråket ligger högt och är belyst men brant. Nere vid vattnet finns en öppen plats och en lång brygga.

För att öka stråkets användbarhet dras det om vid sidan om det befintliga. Belysningsstolpar behöver därmed flyttas och skogen slyröjas. Längs den nya sträckan placeras en grillplats med vindskydd. Bryggan kan med fördel rustas så att en bredare målgrupp kan använda den.

Farstastrandsbadet

Då platsen är välbesökt och det finns anslutningsvägar mot Farsta centrum så är det en bra plats för en huvudentré till stråket. Direkt väster om badplatsen anläggs ett bryggsystem som förenklar passagen förbi känslig vegetation och ligger på en nivå så att höjdskillnader undviks. Bryggan utformas som både gång- och solbrygga. Utformningen möjliggör för barnvagnar, rullstolar och personer med funktionsvariation att nyttja bryggsystemet på samma villkor.

Det är många barnfamiljer som vistas på badplatsen och ett tillägg med lekutrustning i anslutning till befintligt utegym är en enkel åtgärd. Grillplatsen rustas och iordningställs.

Under bron

Passagen under Ågestabron går på nyanlagda träbryggor. Under och intill behövs trygghetsskapande åtgärder. Ett alternativ är att göra en konstnärlig utformning av platsen. Ett annat alternativ är att jobba med belysning. Bron samägs av Stockholms stad och Huddinge kommun.

Långbänken

Nedänför radhusområdet på Gräsmarksgränd löper en granitmur. En lång bänk integreras med muren, så att den fungerar som ryggstöd. Bänkarna kan variera i sitthöjd och utbredning. Den

långsträckta bänken får regelbundet utplacerade armstöd för att öka användbarheten. Längs delar av bänken kompletteras den med bord.

Vägen över vattnet

Gångvägen nedanför Ateljéföreningen Bruna huset har en brant lutning som gör att sträckan är svår att ta sig fram på. För att öka upplevelsevärde och förbättra användbarheten föreslås en gångbro över viken. Bron tar avsats från strandkanten och landar på det höglänta bergiga området.

Högerudsbacken

Nedanför Högerudsbacken löper stråket och går upp över en höjd vilket begränsar användbarheten. Stråket behöver justeras i höjd- och sidled för att få en lutning med maximalt fem procent. Vid den högsta punkten kan en varsam schaktning förbättra lutningen.

Entré Farsta strand

Vid korsningen Nordmarksvägen–Ullerudsbacken annonseras vägen ner till rekreationsstråket med en vägvisningsskylt. Terrängen ner mot vattnet är brant och behöver göras flackare. Ramper utformas som en slinga, 2,5 meter bred, med fem procents lutning. Området slyröjs och aktiveras med små platsbildningar och naturlek.

I siktlinjen från gångvägen ligger en båtbygga med oklar upplåtelse. Istället för privat båtbygga bör en allmän bygga anläggas.

Edö

Nedanför Edö äldreboende har en liten sträcka av rekreationsstråket alltför brant lutning längs vattnet för att vara tillgänglig. Rekreationsstråket inleds med en entréplats vid Nordmarksvägen och leds längs parkvägen ner mot strandkanten. Nya sittplatser och en skräpkorg placeras längs promenaden. Den befintliga badbyggan ersätts med en bygga för personer med funktionsvariation, med plats för fem rullstolar.

De branta sträckorna längs gångvägen ska tillgänglighetsanpassas. Åtgärderna utreds vidare i kommande projekteringsskede.

Medborgardialog

Ungefär 550 personer har lämnat synpunkter på den enkät som skickats ut till organisationer i Farsta och från allmänheten som inkommit via hemsidan och på pappersenkät som funnits på tre platser i Farsta.

Trafikkontoret har också haft dialog med människor vid två aktivitetsdagar och de flesta svaren kom in vid dessa två dagar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Sammantaget är förvaltningen mycket positiv till att förbättra och tillgängliggöra Magelungens strandpromenad. Mer vattenkontakt, fler sittplatser, mer upplevelser. Samtidigt är det viktigt att naturmiljön inte påverkas och förändras alltför mycket. För många anläggningar, bryggor och installationer kan inverka på naturupplevelsen.

Entré Fagersjö

Strandpromenadens entréplats föreslås nedanför Fagersjöskolan vid befintlig parkväg. För att hitta till startpunkten bör det skyltas från busshållplatsen vid Skrakgränd så att även de som inte är bekanta med området ska hitta rätt. Hållplats Havsörnstorget ligger närmare entréplatsen men ligger i en backe och det är möjligt att kraven på tillgänglighet inte uppfylls till entréplatsen.

Förvaltningen anser att grillplatsen och badbryggan, strax söder om entréplatsen, bör inkluderas i strandpromenaden då det är en självklar målpunkt i området. Befintlig grill behöver ersättas med en ny och sittplatserna kompletteras.

Grodängen

Förvaltningen anser att förslaget med upphöjda spänger över det sankta området är en bra idé som ökar platsens användningsmöjligheter.

Nordost om föreslagen anslutning av spången till befintlig parkväg finns en plats med äppelträd och annan växtlighet från en tidigare trädgård. Där skulle man med fördel kunna placera sittplatser för kontemplation, picknick, vila med mera. Trafiken på Magelungsvägen kan höras men det är en trevlig, rumslig plats.

Förutom att grodor lär trivas i sankmarken bör det även nämnas att det finns en anlagd groddamm i området. Skyltning och

framkomlighet till dammen behöver förbättras vilket möjligen kan inrymmas i programmet.

Vid den branta sträckan på Fågelviksbacken finns ett gammalt räcke som tyder på att vägen har använts i större utsträckning än idag. Vägräcket bör sparas men är i behov av renovering.

Blockskogen

I området föreslås en ny tillgänglig gångväg söder om Fågelviksbacken. På båda sidor om gångvägen föreslås träkonstruktioner för parkour i terrängen. Förvaltningen tycker att det är ett trevligt aktivitetsinslag men man bör vara försiktig med var konstruktionerna placeras så att ekar och stora aspar inte skadas. Ytor med exempelvis björk och mindre aspar har ett lägre naturvärde.

Efter platserna med parkour föreslår förvaltningen att sträckningen av den nya gångvägen följer höjdkurvorna ner mot vattnet istället för ett nytt stråk högre upp i skogen. Vid den privatägda fastigheten löper parkmark runt större delen av udden. Förvaltningens förslag är att det anläggs en brygga med ett landfäste nedanför fastigheten Farsta strand 4:3 och som löper genom vassen i cirka 250 meter och slutar i närheten av den föreslagna sittplatsen på träbryggor nedanför Ytterö. Exempel på liknande brygga finns i Ältasjön.

Förslag på gångväg (gul) som övergår i en brygga (röd) genom vassen i Magelungen

Brygga genom vass i Ältasjön, cirka 285 meter lång

Klippvandringen

Förvaltningen anser att förslagen för denna del av programmet är bra. Gallring av sly för att friställa ekar är positivt. En träbrygga tillräckligt stor för att inkludera sittplatser och en vassröjd siktlucka med utsikt mot vattnet passar väl in efter bryggan genom vassen som förvaltningen föreslår under rubriken Blockskogen ovan.

Militärbron (Farstanäsbron)

Bron leder ut till Farstanäset som är en stadsdel inom Farsta stadsdelsområde och således en del av Stockholms stad och tillhör inte Huddinge kommun. Illustrationen som finns i programmet är något missvisande då platsen är en klippt gräsyta. Det är önskvärt att den föreslagna gångsträckan över gräsmattan går så långt upp mot slänten som möjligt för att behålla en så stor sammanhållen gräsyta som möjligt.

Fiskebryggan

Nedanför ishallen på Farsta idrottsplats finns det en brygga som leder ut till en sedimenteringsanläggning för mekanisk förbehandling av förorenat dagvatten som tillhör Stockholm Vatten. I förslaget nämns att befintlig gångväg är belyst vilket inte stämmer. Det är gamla belysningsstolpar utan elanslutning som står kvar från ett tidigare elljusspår. Förvaltningen håller dock med om att befintlig och ny sträcka bör bli belyst fram till

Farstanäsbron som har belysning. Förslaget att placera en grill ovanför bryggan bör utgå.

Farstastrandsbadet

Farstastrandsbadet är en stor målpunkt i området så badet är en självklar plats som huvudentré för stråket. Bryggan i den öppna gläntan som finns med som bildillustration existerar inte. Gläntan finns dock och det är bra att lägga ett gångstråk över platsen. Gångstråket ansluter till en generös gång- och solbrygga som i sin tur kopplas ihop med en av Farstastrandsbadets bryggor. Området mellan solbryggan och stranden röjs på vass vilket utökar badets område.

En grillplats vid badets café föreslås rustas upp men någon grill finns inte på platsen.

Under bron

Förslaget att göra en konstnärlig utsmyckning under Ågestabron är tilltalande. Träbryggan under bron är fin men i övrigt ser passagen ofärdig ut och behöver ett lyft enligt förvaltningen.

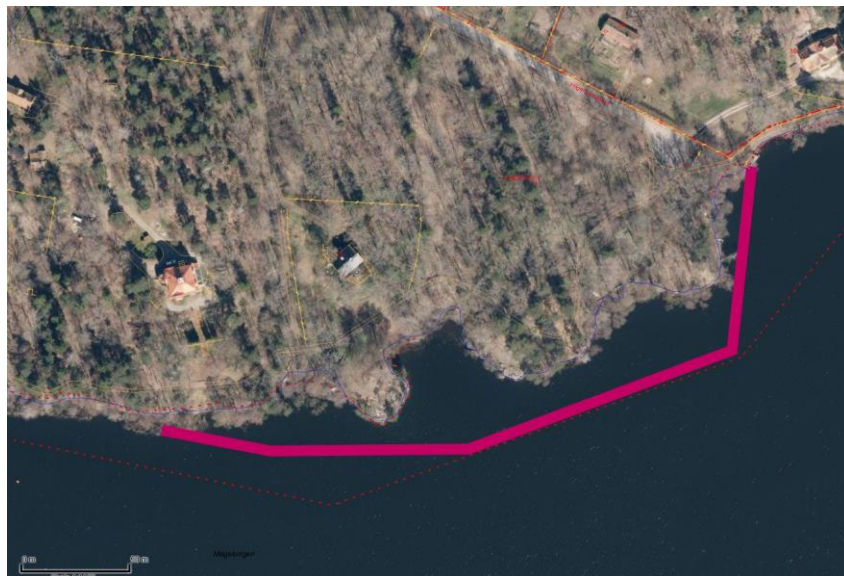
Långbänken

Den långa granitmuren som finns nedanför Gräsmarksgränds radhusområde har potential men den utnyttjas dåligt idag. Förslaget med olika långa och höga bänkar med kompletterande bord är en god idé och förvaltningen ser gärna att den förverkligas.

Vägen över vattnet

En bro över vattnet mellan två bergknallar och med Ateljéhuset Bruna huset i fonden är förvaltningen fundersam till. En brant backe har inte kommit med i programförslaget. Backen innebär att startpunkten för bron bör förläggas längre bort.

Istället för en väg över vattnet föreslår förvaltningen en väg *på* vattnet. En lång gångbrygga med utbyggda avsnitt för sittplatser och badstegar blir användbar och tillgänglig för alla. Vattenkontakten, för exempelvis rullstolsburna, blir påtaglig. Betongponton-bryggan föreslås börja nedanför Dagaborg och avslutas vid bryggan nedanför Högerudsbacken och blir då cirka 350 meter lång. Det kan vara möjligt att göra bryggan kortare beroende på gångvägens lutning.

Förslag till sträckning av betongpontonbrygga

Betongpontonbrygga i Ältasjön

Uppe på den östra bergknallen, där det finns en uttjänt grill i betong, föreslår förvaltningen att en ny grill anläggs och att några sittplatser ordnas.

Högerudsbacken

För att möjliggöra för fler att ta del av utsikten från udden vid Högerudsbacken anser förvaltningen att det är acceptabelt att plana ut och grusa ytan på den högsta punkten så som föreslås i programmet.

Nedanför Högerudsbacken finns idag en brygga med ett högt stängsel som inte förefaller motiverat. Längs med strandpromenaden österut finns också höga stängsel som står på

stadens mark. Stängslen gagnar inte promenadstråket och det skulle vara positivt om fastighetskontoret tar bort stängslen för att göra gångvägen mer inbjudande.

Entré Farsta strand

Från tunnelbanan lutar det både uppför och nedför innan man når Magelungens strand. Därför är förslaget om en sicksackramp den enda möjligheten att göra en tillgänglig väg. Rampen går igenom ett skogsområde så en rejäl slyröjning blir nödvändig.

Bryggan som finns bakom en låst gallergrind och där ett antal roddbåtar ligger förtöjda saknar upplåtelse och borde tas bort. Det finns enligt förslaget, kompletterat med förvaltningens förslag till gångvägar i vattnet, tillräckligt med olika typer av bryggor.

Edö

Utbyte av befintlig brygga till en större med plats för ett flertal rullstolar är en bra idé. Bryggan ligger dessutom i anslutning till Edö äldreboende vilket är passande. Under de senaste åren har det funnits önskemål från boende i Farsta strand om en större brygga på platsen så en förbättring och utökning kommer att bli uppskattad.

Övrigt

Slyröjning av naturområden görs återkommande av förvaltningen. Resultatet av den föreslagna vassröjningen för utblick och stärkt kontakt med sjön kommer att bestå under ett antal år. Förvaltningen har dock inga driftmedel för att upprätthålla de siktluckor och vyer som skapas.

Det föreslås en stor mängd åtgärder både på land och i vatten i programmet. Det finns dock ingen redogörelse för eventuella miljökonsekvenser, något som bör redovisas för projektet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Trafiknämndens förslag till program för Magelungens strandpromenad